

POSTANOWIENIE

Dnia 10 grudnia 2024 r.

Sąd Najwyższy w składzie:

Prezes SN Joanna Lemańska (przewodniczący)

SSN Oktawian Nawrot (sprawozdawca)

Radosław Tomasz Jeż (ławnik Sądu Najwyższego)

w sprawie z powództwa D.B. (poprzednio I.Ś.)

przeciwko P.Ś. i A.S.

o ustalenie płci,

na posiedzeniu niejawnym w Izbie Kontroli Nadzwyczajnej i Spraw Publicznych

w dniu 10 grudnia 2024 r.,

na skutek skargi nadzwyczajnej wniesionej przez Rzecznika Praw Obywatelskich
od wyroku Sądu Okręgowego w Lublinie z 12 lutego 2021 r., sygn. akt I C 799/19,

umarza postępowanie.

UZASADNIENIE

Pozwem z 5 sierpnia 2019 r. I.Ś. (dalej: „strona powodowa”) wystąpiła do Sądu Okręgowego w Lublinie o ustalenie, że jest osobą płci męskiej. Do pozwu załączono dokumentację medyczną oraz opinię seksuologiczną. Ponadto strona powodowa wskazała, że przyjmuje leczenie hormonalne, mające na celu uzyskanie fizycznych atrybutów płci męskiej.

Pozwani rodzice – P.Ś. i A.S. – uznali powództwo i poparli stanowisko strony powodowej.

W dniu 12 lutego 2021 r. Sąd Okręgowy w Lublinie ogłosił wyrok, w którym stwierdził, że złożone przez pozwanych oświadczenia o uznaniu powództwa są bezskuteczne oraz oddalił powództwo.

Skargą nadzwyczajną z 27 lipca 2023 r. Rzecznik Praw Obywatelskich (dalej również: „Rzecznik” lub „skarżący”), na podstawie art. 8 ust. 1 ustawy z dnia 15 lipca 1987 r. o Rzeczniku Praw Obywatelskich (Dz.U. 2023, poz. 1058) w zw. z art. 89 § 1 i 2 ustawy z dnia 8 grudnia 2017 r. o Sądzie Najwyższym (Dz.U. 2023, poz. 1093, dalej: „u. SN”), z uwagi na konieczność zapewnienia zgodności z zasadą demokratycznego państwa prawnego urzeczywistniającego zasady sprawiedliwości społecznej, zaskarżył w całości wyrok Sądu Okręgowego w Lublinie I Wydział Cywilny z dnia 12 lutego 2021 r., sygn. akt I C 799/19 zarzucając:

1. na podstawie art. 89 § 1 pkt 1 u.SN naruszenie zasad oraz wolności i praw człowieka i obywatela określonych w Konstytucji, tj. konstytucyjnej zasady godności wywodzonej z art. 30 Konstytucji RP oraz prawa do prywatności chronionego w art. 47 Konstytucji RP, z uwagi na wydanie zaskarżonego wyroku, w którym w sposób nieuzasadniony oddalono powództwo, a w konsekwencji uniemożliwiono stronie powodowej uzgodnienie płci metrykalnej z płcią odczuwaną, co jest niezbędne dla zapewniania ochrony jego godności oraz prawa do życia prywatnego w zgodzie z własną tożsamością;
2. na podstawie art. 89 § 1 pkt 2 u.SN rażące naruszenie prawa materialnego, tj. art. 189 k.p.c. w zw. z art. 23 i 24 k.c. poprzez nieudzielenie ochrony dobru osobistemu strony powodowej w postaci poczucia przynależności do danej płci oraz poprzez błędne zastosowanie przepisu art. 189 k.p.c. i oddalenie powództwa, w sytuacji gdy strona powodowa miała interes prawny w ustaleniu, że jest płci męskiej;
3. na podstawie art. 89 § 1 pkt 3 w zw. z art. 89 § 1 pkt 2 u.SN oczywistą sprzeczność istotnych ustaleń sądu z treścią zebranego w sprawie materiału dowodowego, polegającą na wydaniu wyroku oddalającego powództwo mimo zgromadzenia w aktach sprawy dowodów jednoznacznie świadczących o trwałej przynależności strony powodowej do płci męskiej, co

było spowodowane:

- rażącym naruszeniem prawa procesowego, tj. art. 233 § 1 w zw. z art. 278 § 1 k.p.c. poprzez brak wszechstronnego rozważenia materiału dowodowego i pominięcie wniosków wynikających z opinii biegłego sądowego w zakresie seksuologii, który potwierdził, że rozpoznał u strony powodowej transseksualizm (dysfориę) i stwierdził, że „w związku z tym zmiana płci jest z medycznego punktu widzenia uzasadniona” i skutkowało oddaleniem powództwa;
- rażącym naruszeniem prawa procesowego, tj. art. 233 § 1 w zw. z art. 299 k.p.c. poprzez brak wszechstronnego rozważenia materiału dowodowego i pominięcie zeznań strony powodowej, z których wynika, że wygląda i zachowuje się jak mężczyzna, czuje się mężczyzną i bardzo chce nim być, co skutkowało oddaleniem powództwa;
- rażącym naruszeniem prawa procesowego, tj. art. 233 § 1 w zw. z art. 245 k.p.c. poprzez brak wszechstronnego rozważenia materiału dowodowego i pominięcie w ocenie dowodów z dokumentów dołączonych do pozwu – opinii seksuologicznej z dnia 6 lipca 2018 r. oraz historii choroby z Poradni Zdrowia Psychicznego ZOZ w Warszawie prowadzonej od 2010 r., a w konsekwencji oddalenie powództwa, w sytuacji gdy dokumenty te podlegają ocenie według ogólnych zasad i skonfrontowaniu z całokształtem materiału dowodowego.

Z uwagi na powyższe skarżący, na podstawie art. 91 § 1 u.SN, wniósł o uchylenie zaskarżonego wyroku w całości i orzeczenie co do istoty sprawy poprzez uwzględnienie powództwa w całości.

Zarządzeniem z 7 listopada 2023 r. Sąd Najwyższy zwrócił akta sprawy do Sądu Okręgowego w Lublinie celem sporządzenia uzasadnienia zaskarżonego orzeczenia.

Decyzją z 13 lutego 2024 r. Kierownik Urzędu Stanu Cywilnego w W. zmienił imię i nazwisko strony powodowej na D.B.

Dnia 1 lipca 2024 r. Sąd Najwyższy zarządził doręczenie skarżącemu kopii zaskarżonego wyroku wraz z uzasadnieniem celem zajęcia aktualnego stanowiska w sprawie z uwzględnieniem przesłanek skargi nadzwyczajnej.

W piśmie procesowym z 19 sierpnia 2024 r. (data prezentaty Sądu Najwyższego) Rzecznik podtrzymał skargę nadzwyczajną w zakresie zarzutu nr 1 i 2 oraz wniósł o uchylenie zaskarżonego wyroku w całości, a także o orzeczenie co do istoty sprawy poprzez uwzględnienie powództwa w całości.

Wyrokiem z 25 października 2024 r. Sąd Okręgowy w Szczecinie w sprawie I C 2257/24 z powództwa D.B. przeciwko A.S. i P.Ś., ustalił, że D.B. – urodzony jako I.Ś., córka P. i A., nazwisko rodowe matki O., w dniu [...] r. w R., dla którego sporządzono akt urodzenia w Urzędzie Stanu Cywilnego w R. nr [...] – jest mężczyzną.

Pismem procesowym z 3 grudnia 2014 r. Rzecznik, z uwagi na odpadnięcie podstawy skargi, cofnął skargę nadzwyczajną i wniósł o umorzenie postępowania.

Sąd Najwyższy zważył, co następuje:

Stosownie do art. 95 pkt 1 u.SN w zakresie nieuregulowanym przepisami ustawy do skargi nadzwyczajnej, w tym postępowania w sprawie tej skargi, stosuje się w zakresie spraw cywilnych przepisy Kodeksu postępowania cywilnego dotyczące skargi kasacyjnej, z wyłączeniem art. 398⁴ § 2 oraz art. 398⁹ tej ustawy.

Przepisy ustawy o Sądzie Najwyższym nie regulują kwestii cofnięcia skargi, z tego też względu, zgodnie z przytoczonym przepisem, należy zastosować w tym zakresie właściwe przepisy Kodeksu postępowania cywilnego dotyczące skargi kasacyjnej. Zgodnie zaś z art. 398²¹ k.p.c., do postępowania przed Sądem Najwyższym wywołanego wniesieniem skargi kasacyjnej stosuje się odpowiednio przepisy o apelacji. Artykuł 391 § 2 zdanie pierwsze *in principio* k.p.c. stanowi natomiast, że w razie cofnięcia apelacji sąd drugiej instancji umarza postępowanie apelacyjne.

Cofnięcie skargi nadzwyczajnej przez Rzecznika Praw Obywatelskich, z uwagi na odpadnięcie jej podstawy, w rozpoznawanej sprawie uzasadnia

umorzenie postępowania, o czym Sąd Najwyższy orzekł na podstawie powołanych przepisów prawa.

[P.S.]

r.g.